

MÜZİK EĞİTİMİ VE RESİM EĞİTİMİ ÖĞRENCİLERİNİN ÇOKLU ZEKÂ ALANLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI¹

COMPARISON OF MULTIPLE INTELLIGENCE FIELDS OF MUSIC EDUCATION AND ART EDUCATION DEPARTMENT STUDENTS ACCORDING TO THE SOME VARIABLES

Esra DALKIRAN²

Öz

Bu çalışmanın amacı; Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi müzik eğitimi ve resim eğitimi öğrencilerinin çoklu zekâ alanlarının, öğrencilerin bölüm, cinsiyet, çalgı ve mezun olunan ortaöğretim değişkenlerine göre karşılaştırılmasıdır. Araştırmada nedensel karşılaştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmada; veri toplama aracı olarak, McClellan ve Conti (2008) tarafından geliştirilmiş, Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Babacan (2012) tarafından yapılmış 27 maddeden oluşan "Çoklu Zekâ Ölçeği" kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin istenilen değişkenlerini tespit etmek için bilgi formu hazırlanmıştır. Ölçek, 2016-2017 öğretim yılı güz döneminde, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 76 öğrenci ve Resim Eğitimi Bölümlerinde öğrenim gören 65 öğrenci olmak üzere toplamda 141 öğrenciye uygulanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel analizler, grupların zeka alan karşılaştırılmasında ise ANOVA ve independent sample-t testi kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS (Ver.22) paket programından yararlanılmıştır. Yapılan analizlerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Verilerden elde edilen sonuçlara göre; bölüm değişkenine göre, içsel ve müziksel zeka alanlarında müzik eğitimi öğrencilerinin lehine, sözel zeka alanında resim eğitimi öğrencilerinin lehine anlamlı farklılık belirlenmiştir. Müzik eğitimi öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre, varoluşçu zeka alanında erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılık oluşurken resim eğitimi öğrencilerin cinsiyet değişkeninde anlamlı farklılık oluşmamıştır. Müzik eğitimi bölümü öğrencilerinin çalgı değişkenine göre zeka alanlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Öğrencilerin mezun olunan ortaöğretim değişkenine göre zeka alanlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Çoklu Zekâ, Müzik Eğitimi, Resim Eğitimi

Abstract

The purpose of this study was to compare the intelligence areas of music education and art education students according to department, gender, instrument and secondary education variables. A causal comparison model was used in the study. "Multiple Intelligence Scale" designed by McClellan and Conti (2008) which

¹ Bu çalışma; 20-22 Nisan 2017 tarihleri arasında düzenlenen Pamukkale Üniversitesi 1. Uluslararası Sanat Eğitimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Prof. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, edalkiran@mehmetakif.edu.tr

Turkish validity and reliability study carried out by Babacan (2012) was used as the data collection tool. In addition, an information form has been prepared to identify the desired variables of the students. The scale applied to 76 students studying in Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education Music Education Department and 65 students studying in Art Education Department, totally 141 students in the fall semester of the 2016-2017 academic years. Descriptive statistical analyzes were used in the analysis of the data, ANOVA and independent sample-t test were used in comparison of the intelligence areas of the groups. SPSS (Ver.22) package program was used in analyzing the data. The level of significance in the analyzes was accepted as 0.05.

According to the results obtained from the data; According to the departmental variable, a significant difference was found in the internal and musical intelligence fields in favor of music education students, in the field of verbal intelligence in favor of the students of the art education. While a significant difference was found in the existential intelligence area in favor of male students of music education according to the gender variable, there was no significant difference of the art education students according to gender variable. No significant difference was found in the intelligence areas of the music education department students according to the instrument variable. No significant difference was found in the intelligence areas of the students according to the secondary education variable.

Keywords: Multiple Intelligence, Music Education, Art Education.

1.GİRİŞ

Piaget (1972), “zekâya gelişimsel temelli bir açıklama getirerek bireylerin değişik yaşlarda özümleme ve düzenleme yoluyla nasıl çevreye uyum sağladığını ve gelişimsel ilerlemeler gösterdiğini ortaya çıkardı. Zekâyı anlamak için bilginin nasıl edinildiğini ve kullanıldığını ele almak gerektiğini öne süren Piaget’ye göre zekâ; çevreye uyum sağlama gücü, diğer bir deyişle zihin gelişimi dengelenme sürecidir”(akt. Selçuk, Kayılı ve Okut,2004).

Geçmişte zekâyı tanımlamak ve nasıl geliştiğini açıklamak amacıyla çok sayıda kuram ortaya atılmıştır. Zekânın tanımı yapılırken zekâyı oluşturan faktörlerin sayısı ve zekâ gelişiminde genetik ya da çevresel faktörlerin ne derece etkili olduğu üzerinde durulmuştur. Zekâ, uzun yıllar tek bir faktörden oluşan ve genellikle de IQ testlerinin ölçtüğü varsayılan bir nitelik olarak düşünülmüştür (Saban, 2010). Daha sonra, Howard Gardner tarafından 1983 yılında geliştirilen Çoklu Zekâ Kuramıyla (ÇZK) zekâ konusundaki tartışmalara yeni bir bakış açısı getirilerek zekâ, “bir kişinin bir veya daha fazla kültürde değer bulan bir ürün ortaya koyabilme kapasitesi, gerçek hayatta karşılaştığı problemlere etkili ve verimli çözümler üretebilme becerisi ve çözüme kavuşturulması gereken yeni veya karmaşık yapıları keşfetme yeteneği olarak tanımlanmıştır zekâ, çok yönlü bir kapasitedir, bir potansiyeldir veya bir yetidir. Ayrıca, zeka bir bireyin genetik kalıtımıyla olduğu kadar, bu bireyin ekolojik ve kültürel çevresiyle olan tecrübe ve deneyimleriyle de şekillenir.”

“Kuram, mevcut zekâ anlayışını eleştirmiş, zekâyı çok boyutlu olarak ele alır. Geleneksel anlayışta ‘zeki’ birey, dil veya matematik becerisi gelişmiş kişiler için kullanılırken kuramla beraber zekâ tanımı bireyselleşir. Sabitlenmiş zekânın yerini geliştirilebilecek zekâ alanları alır. Kuramın eğitim alanına yansımaları çok derindir. Bu kuramla eğitim programlarına, başarı anlayışına, ders içeriklerine ve bireye yaklaşım değişmiştir. Ders içerikleri, etkinlikleri birçok disiplini içine alan bir bakış açısıyla hazırlanır”(Güney, Aytan ve Şengül, 2014).

Çoklu zekâ teorisi, insan zekâsının çeşitli olgulara, olaylara, seslere veya nesnelere nasıl tepki de bulunduğunu ve bu içeriği nasıl içselleştirip zihinde yorumladığını açıklamaya çalışır. Dolayısıyla, çoklu zekâ teorisi açısından bakıldığında, zekâ, çok yönlü bir kapasitedir, bir potansiyeldir veya bir yetidir. Ayrıca, zeka bir bireyin genetik kalıtımıyla olduğu kadar, bu bireyin ekolojik ve kültürel çevresiyle olan tecrübe ve deneyimleriyle de şekillenir (Saban, 2005).

Çoklu zeka kuramının güçlü yönü, bütün bireylerin sahip olduğu entelektüel potansiyeli ortaya koyan dokuz ayrı zekadan oluşan bir küme çizmesidir. Başlangıçta sözel-dilsel, müziksel-ritmik, matematiksel-mantıksal, görsel-uzamsal, bedensel-kinestetik, kişisel-öze dönük ve sosyal-kişilerarası olmak üzere yedi zekadan oluşan kuram, doğacı zeka ve varoluşçu zekanın eklenmesiyle toplam dokuz zekadan oluşmaktadır (Arslan, 2015).

“Zekâlar her zaman birlikte çalışırlar ama bu çok karmaşık yollarla gerçekleşir. Bir zeka, dâhiler ve engelli bireyler dışında her zaman birbirleriyle etkileşim halindedir. Örneğin, bir futbolcu bedensel zekâyı; koşar, yakalar ve vururken, uzamsal zekâyı; sahayı ve görevini tanıırken, dil ve sosyal zekâyı; oyun kurallarını öğrenirken ve takımıyla tartışırken, paylaşıırken, içsel zekâyı; kendini değerlendirirken kullanmaktadır” (Bümen, 2005).

Öğrencilerin baskın ve baskın olmayan zeka alanlarının belirlenmesi; kendilerini daha iyi tanımalarına, güçlü, zayıf ve geliştirilebilir yönlerinin farkına varmalarına, özel uğraş ya da mesleki tercihlerini doğru bir şekilde tespit edebilmelerine katkı sağladığı gibi öğretmenlerin de öğrencilerini tanımalarına, onları doğru yönlendirebilmelerine, öğrenme-öğretme süreç ve ortamlarını ise etkili bir biçimde düzenleyebilmelerine fırsat vermektedir. Bu nedenle, öğrencilerin zeka alanlarının belirlenmesi eğitim sürecinin belli aşamalarında yapılması gereken önemli bir uygulamadır (Çeliköz, 2016).

Buradan hareketle, çalışmanın amacı; Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi müzik eğitimi ve resim eğitimi öğrencilerinin çoklu zekâ alanlarının, öğrencilerin bölüm, cinsiyet, çalgı ve mezun olunan ortaöğretim değişkenlerine göre karşılaştırılmasıdır.

2.YÖNTEM

2.1.Araştırma Modeli

Üniversiteli öğrencilerin çoklu zekâ alanlarının, bölüm, cinsiyet, çalgı ve mezun olunan ortaöğretim değişkenlerine göre karşılaştırılmasını amaçlayan bu çalışmada, “geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu veya olayla ilgili olarak görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı bir araştırma yaklaşımı olan tarama modeli kullanılmıştır” (Tanrıöğen, 2011).

2.2.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; 2016-2017 öğretim yılı güz döneminde, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 76 öğrenci ve Resim Eğitimi Bölümlerinde öğrenim gören 65 öğrenci olmak üzere toplamda 141 öğrenci oluşturmuştur.

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak, öğrencilerin bölüm, cinsiyet, çalgı ve mezun olunan ortaöğretim değişkenlerini tespit etmeyi hedefleyen bir bilgi formu ile üniversite öğrencilerinin baskın oldukları çoklu zekâ alanlarını belirlemek için McClellan ve Conti (2008) tarafından “Multiple Intelligence Survey” ismi ile geliştirilen ve Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Babacan (2012) tarafından yapılan, 3 bölümde 9’ar madde olmak üzere toplam 27 maddeden oluşan “Çoklu Zekâ Ölçeği” kullanılmıştır. Katılımcılardan kendilerine en yakın olarak gördükleri ifadeden en uzak olana doğru bir sıralama yapmaları istenmiştir. Katılımcılar, kendilerine en yakın hissettikleri ifadenin yanına 1 puan; en uzak olduğunu düşündükleri ifadenin yanına ise 9 puan yerleştireceklerdir.

“Katılımcıların en çok hangi zekâ alanına eğilimli olduğu, zekâ alanını temsil eden maddelere verdikleri en düşük puan toplamının belirlenmesiyle tespit edilmektedir. Her bir zekâ alanındaki soruların sıralamaları toplanır ve en düşük puana sahip olan zekâ alanı, cevaplayanın baskın olduğu zekâ alanı olarak kabul edilir. Ölçekten elde edilen en düşük puan 3; en yüksek puan ise 27’dir” (Babacan, 2012).

Uygulanan ölçeğin iç tutarlık katsayısı (Cronbach’s alfa katsayısı) 0,90 olarak bulunmuştur. Alfa değerinin 0,90 olması güvenilir düzeyde olduğunu gösterir (Altunışık vd., 2010). İlgili literatür dikkate alındığında, ÇZÖ’ nün alfa değerine dayalı olarak güvenilir olduğu söylenebilir.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel analizler, grupların zeka alan karşılaştırılmasında ise ANOVA ve independent sample-t testi kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS (Ver.22) paket programından yararlanılmıştır. Verilerin normal dağılıma sahip olmasından dolayı parametrik testler uygulanmıştır. Yapılan analizlerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde; 21,19 yaş ortalamasına sahip çalışma grubuna ilişkin sayısal veriler tablolaştırılarak açıklanmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Değişkenler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	97	68,8
	Erkek	44	31,2
	Toplam	141	100
Bölüm	Müzik	76	53,9
	Resim	65	46,1
	Toplam	141	100
Mezuniyet	Güzel Sanatlar	84	59,6
	Genel Lise	57	40,04
	Toplam	141	100

Veriler incelendiğinde, öğrencilerin cinsiyet dağılımlarının % 49'unun kadın ve % 51'inin erkek olarak oluştuğu görülmektedir.

Tablo 2. Müzik Bölümü Öğrencilerinin Zeka Alanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Zekâ Alanı	Değişken	n	\bar{X}	S	sd	t	p
Bedensel Zeka	Kadın	47	15,51	5,41	74	,975	,333
	Erkek	29	13,34	4,43			
Varoluşçu Zeka	Kadın	47	15,06	4,13	74	4,430	,000*
	Erkek	29	11,00	3,44			
Kişisel Zeka	Kadın	47	14,62	3,76	74	,309	,758
	Erkek	29	14,34	3,69			
İçsel Zeka	Kadın	47	13,19	4,64	74	1,050	,297
	Erkek	29	11,90	6,06			
Mantıksal Zeka	Kadın	47	14,38	4,34	74	-1,210	,230
	Erkek	29	15,52	3,27			
Müziksel Zeka	Kadın	47	13,43	4,45	74	-1,882	,064
	Erkek	29	15,41	4,51			
Doğacı Zeka	Kadın	47	15,15	3,56	74	-1,192	,237
	Erkek	29	16,14	3,43			
Sözel Zeka	Kadın	47	17,98	6,18	74	-1,104	,273
	Erkek	29	19,62	6,48			
Görsel Zeka	Kadın	47	16,47	5,50	74	-,944	,348
	Erkek	29	17,66	5,02			

Müzik bölümü öğrencilerinin zeka alanları ile ilgili veriler incelendiğinde; bedensel zeka, kişisel zeka, içsel zeka, mantıksal zeka, müziksel zeka, doğacı zeka, sözel zeka ve görsek zeka alanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ancak varoluşçu zeka alanı cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{74} = 4,43$, $p < .05$). Elde edilen veriler değerlendirildiğinde; varoluşçu zeka alanının, erkek öğrencilerde ($\bar{X} = 11,00$) kadın öğrencilere göre ($\bar{X} = 15,06$) daha yüksek olduğu saptanmıştır. Her ne kadar cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmasa da bedensel zeka alanında erkek öğrencilerin ($\bar{X} = 13,34$) kadın öğrencilere göre ($\bar{X} = 15,51$) daha baskın, sözel zeka alanında ise kadın öğrencilerin ($\bar{X} = 17,98$) erkek öğrencilere göre ($\bar{X} = 19,62$) daha baskın olduğu söylenebilir. Yine verilere göre kadın öğrencilerin en baskın zeka alanlarının içsel zeka ($\bar{X} = 13,19$) ve müziksel zeka ($\bar{X} = 13,43$), erkek öğrencilerin en baskın zeka alanlarının ise varoluşçu zeka ($\bar{X} = 11,00$) ve içsel zeka ($\bar{X} = 11,90$) olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Resim Bölümü Öğrencilerinin Zeka Alanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Zekâ Alanı	Değişken	n	\bar{X}	S	sd	t	p
Bedensel Zeka	Kadın	50	14,34	5,32	63	1,231	,223
	Erkek	15	12,53	3,54			
Varoluşçu Zeka	Kadın	50	13,82	4,11	63	-,194	,847
	Erkek	15	14,06	4,98			
Kişisel Zeka	Kadın	50	15,42	4,54	63	-,429	,670
	Erkek	15	16,00	4,77			
İçsel Zeka	Kadın	50	14,50	4,92	63	-,522	,604
	Erkek	15	15,27	5,23			
Mantıksal Zeka	Kadın	50	14,40	4,31	63	,152	,880
	Erkek	15	14,20	5,02			
Müziksel Zeka	Kadın	50	15,80	4,93	63	-,048	,962
	Erkek	15	15,87	3,85			
Doğacı Zeka	Kadın	50	15,56	4,29	63	,292	,771
	Erkek	15	15,20	3,80			
Sözel Zeka	Kadın	50	15,48	6,53	63	,446	,657
	Erkek	15	14,60	7,26			
Görsel Zeka	Kadın	50	15,54	5,40	63	-1,167	,248
	Erkek	15	17,27	3,39			

Resim bölümü öğrencilerinin zeka alanları ile ilgili veriler incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Her ne kadar cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmasa da bedensel zeka alanında erkek öğrencilerin ($\bar{X} = 12,53$) kadın öğrencilere göre ($\bar{X} = 14,34$) daha baskın, görsel zeka alanında ise kadın öğrencilerin ($\bar{X} = 15,54$) erkek öğrencilere göre ($\bar{X} = 17,27$) daha baskın olduğu söylenebilir. Yine verilere göre kadın öğrencilerin en baskın zeka alanının varoluşçu zeka ($\bar{X} = 13,82$), erkek öğrencilerin en baskın zeka alanının ise bedensel zeka ($\bar{X} = 12,53$) olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Üniversite Öğrencilerinin Zeka Alanlarının Bölüm Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Zekâ Alanı	Değişken	n	\bar{X}	S	sd	t	p
Bedensel Zeka	Müzik	76	14,07	5,06	139	,168	,867
	Resim	65	13,92	5,00			
Varoluşçu Zeka	Müzik	76	13,51	4,34	139	-,499	,619
	Resim	65	13,88	4,29			
Kişisel Zeka	Müzik	76	14,51	3,71	139	-1,493	,138
	Resim	65	15,55	4,57			
İçsel Zeka	Müzik	76	12,70	5,23	139	-2,294	,023*
	Resim	65	14,68	4,96			
Mantıksal Zeka	Müzik	76	14,82	3,98	139	,651	,516
	Resim	65	14,35	4,44			
Müziksel Zeka	Müzik	76	14,18	4,55	139	-2,095	,038*
	Resim	65	15,82	4,68			
Doğacı Zeka	Müzik	76	15,53	3,52	139	,076	,939
	Resim	65	15,48	4,15			
Sözel Zeka	Müzik	76	18,61	6,31	139	3,045	,003*
	Resim	65	15,28	6,66			
Görsel Zeka	Müzik	76	16,92	5,32	139	1,120	,265
	Resim	65	15,94	5,04			

Üniversite öğrencilerinin zeka alanları ile ilgili veriler incelendiğinde; bedensel zeka, varoluşçu zeka, kişisel zeka, mantıksal zeka, doğacı zeka ve görsel zeka alanları bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ancak içsel zeka, müziksel zeka, sözel zeka alanları bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($t_{139} = -2294, -2,095, 3,045, p < .05$). Elde edilen veriler değerlendirildiğinde; içsel zeka alanının, müzik bölümü öğrencilerinde ($\bar{X} = 12,70$) resim bölümü öğrencilerine göre ($\bar{X} = 14,68$) daha yüksek olduğu, müziksel zeka alanının, müzik bölümü öğrencilerinde ($\bar{X} = 14,18$) resim bölümü öğrencilerine göre ($\bar{X} = 15,82$) daha yüksek olduğu, sözel zeka alanının, resim bölümü öğrencilerinde ($\bar{X} = 15,28$), müzik bölümü öğrencilerine göre ($\bar{X} = 18,61$) daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin Zeka Alanlarının Mezun Olunan Lise Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Zekâ Alanı	Değişken	n	\bar{X}	S	sd	t	p
Bedensel Zeka	Diğer	57	13,40	5,07	139	-1,160	,246
	Güzel Sanatlar	84	14,40	4,97			
Varoluşçu Zeka	Diğer	57	13,16	4,42	139	-1,180	,236
	Güzel Sanatlar	84	14,04	4,22			
Kişisel Zeka	Diğer	57	15,37	4,33	139	,886	,377
	Güzel Sanatlar	84	14,74	4,02			
İçsel Zeka	Diğer	57	13,91	5,21	139	,568	,570
	Güzel Sanatlar	84	13,40	5,19			
Mantıksal Zeka	Diğer	57	14,19	4,51	139	-,956	,341
	Güzel Sanatlar	84	14,88	3,97			
Müziksel Zeka	Diğer	57	15,30	4,66	139	,759	,450
	Güzel Sanatlar	84	14,69	4,68			
Doğacı Zeka	Diğer	57	15,67	3,99	139	,417	,677
	Güzel Sanatlar	84	15,39	3,71			
Sözel Zeka	Diğer	57	17,21	6,70	139	,204	,838
	Güzel Sanatlar	84	16,98	6,66			
Görsel Zeka	Diğer	57	16,65	5,38	139	,340	,735
	Güzel Sanatlar	84	16,35	5,10			

Üniversite öğrencilerinin zeka alanları ile ilgili veriler incelendiğinde, mezun olunan lise değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, Müzik Eğitimi öğrencilerinin bedensel zeka, kişisel zeka, içsel zeka, mantıksal zeka, müziksel zeka, doğacı zeka, sözel zeka ve görsel zeka alanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermezken, varoluşçu zeka alanının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Resim Eğitimi öğrencilerinin zeka alanlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Tuncer (2011) üniversite öğrencileri ile; Berkant ve Ekici (2007) sınıf öğretmeni adayları ile yapmış olduğu çalışmalarında çoklu zeka ile cinsiyet arasında bir farklılığın olmadığını tespit etmişlerdir. Keskin ve Yıldırım (2008) yapmış oldukları çalışmalarında kızların sözel-dilsel zekâ, öze dönük-içsel zeka, görsel-mekânsal zeka alanlarında daha yüksek puan aldıkları, en düşük puanı ise mantık- matematiksel zeka alanından aldıklarını, erkeklerin ise öze dönük-içsel zekâ, bedensel zekâ, sosyal ve kişiler arası zeka alanlarında yüksek puan alırlarken, en düşük puanı ise görsel-mekânsal zekâ alanında aldıklarını saptanmıştır. Baran ve Maskan (2011) erkek öğrencilerin bedensel-kinestetik ve görsel-uzamsal zeka alt boyutu puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Fumham, Fong ve Martin (1999) İngiltere, Hawai ve Singapur'daki üniversite öğrencileri ile yürüttüğü araştırmalarında, erkek öğrencilerin görsel-uzamsal ve bedensel-devinimsel zekâ alanlarında kendilerini kız öğrencilerden daha güçlü olarak algıladıklarını saptamışlardır. Nasser, Singhal ve

Abouchedid (2008) yaptıkları çalışmada kadınların içedönük ve sözel-dilsel zekâsının erkeklere oranla daha gelişkin olduğu sonucunu elde etmişlerdir.

Güzel Sanatlar Bölümü öğrencilerinin; bedensel zekâ, varoluşçu zekâ, kişisel zekâ, mantıksal zekâ, doğacı zekâ ve görsel zekâ alanları bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermezken, içsel zekâ, müziksel zekâ, sözel zekâ alanlarının bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. İçsel zekâ alanının, müzik bölümü öğrencilerinde resim bölümü öğrencilerine göre daha yüksek olduğu, müziksel zekâ alanının, müzik bölümü öğrencilerinde resim bölümü öğrencilerine göre daha yüksek olduğu, sözel zekâ alanının, resim bölümü öğrencilerinde, müzik bölümü öğrencilerine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Keskin ve Yıldırım(2008), üniversite öğrencilerinin; sözel-dilsel zekâ, öze dönük zekâ, bedensel zekâ, müziksel zekâ, doğacı zekâ alanlarında gelişmiş olduklarını, mantık matematiksel alanda ve sosyal alanda orta düzeyde gelişmiş olduklarını belirtmişlerdir. Müziksel-ritmik zekâ alanının baskınlığını belirlemeye dönük çalışmalarda, bu zekâ alanının kişilerde oldukça baskın olduğu saptanmıştır. Müderrisgil (2012), 210 öğrenci örnekleminde yüzdelik sıralamada öğrenci sayısı açısından sekiz zekâ alanı içerisinde en yüksek orana sahip zekâ alanının müziksel-ritmik zekâ olduğunu ortaya koymuştur. McClellan ise (2006) çalışmasında üniversite öğrencilerinin baskın zekâ alanlarını tespit edebilmek için ölçek geliştirmiştir. 874 üniversite öğrencisi üzerinde yürüttüğü çalışmasında müziksel-ritmik zekâ alanı %18,8 oranla ikinci sıradadır.

Öğrencilerin zekâ alanları arasında mezun oldukları lise değişkenine göre anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Yapılan farklı çalışmalarda, öğrencilerin öğrenim gördükleri veya mezun oldukları okul türü ve çoklu zekâ türleri arasında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır (Şad & Arıbaş, 2008; Yenice & Aktamış, 2010). Gardner (1997), bireyler; farklı zekâ bileşenlerini tanırlarsa, karşılaşacakları sorunları çözmeye daha şanslı olabileceklerini, bireylerin aynı düşünüş tarzına sahip olmadıklarını ve eğitimin, eğer bu farklılıklar dikkate alınırsa, bütün bireylere en etkili şekilde hizmet edebileceğini ifade etmiştir (Akt: Baran, Maskan,2011).

Türk Milli eğitim sisteminde öğrencilerin zekâ alanlarının ölçülmesi konusunda sistematik bir uygulama olmadığı görülmektedir. Ülkemizde 2005 yılından bu yana Çoklu zekâyâ dayalı eğitim uygulamalarına yer verilmekle birlikte öğrencilerin zekâ alanlarının tespitine yönelik çalışmalar okul idarelerinin ve öğretmenlerin inisiyatifine bırakılmaktadır. Bu yüzden öğretmen ve idarecilerin kişisel çabalarıyla bu uygulamalar ya başarılı bir şekilde gerçekleştirilebilmekte ya da gerçekleştirilememektedir. Bu çabaların ise daha çok ilköğretim, kısmen de orta öğretim düzeyinde yürütüldüğü, üniversite düzeyinde yaygın olmadığı söylenebilir. Bununla birlikte eğitim programlarında temele alınan ÇZK'nın öngörülere, 2005'den itibaren tüm eğitimciler tarafından dikkate alınmakta ve uygulanmaya çalışılmaktadır. Bu uygulamaların eğitime yansımaları ise pek çok araştırmanın konusunu oluşturmaktadır (Çeliköz, 2016).

Yapılan literatür taramalarında eğitim sürecinde öğrencilerin yetersizliklerinin ya da başarısızlıkların yerine güçlü olan zeka alanlarının tespit edilmesi ve bu zeka alanlarının ön planda olduğu etkinliklere ve çalışmalara yönlendirilerek zayıf yönlerinin güçlendirilmesi (Saban, 2002), öğretmen adaylarının zeka alanlarıyla eğitim gördüğü alanın ve öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği zeka alanlarının uyumlu olması (İzci ve Sucu, 2014), öğretmenlerin tüm zeka alanlarında kabul edilebilir bir düzeye sahip olmaları (Akkaya ve Memnun, 2015) ve öğretmenlerin sadece kendi sahip olduğu zeka türüne uygun öğretim yaklaşımlarını benimsememeleri (Ekici, 2003; Köse, 2012) gerektiği belirtilmektedir (Çeliköz, 2016).

KAYNAKÇA

- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Spss Uygulamalı*. İstanbul: Sakarya Yayıncılık.
- Arslan, M. (2015), *Öğrenmenin Nörofizyolojisi Öğretimde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Babacan, T. ve Dilci, T. (2012). Çoklu Zekâ Ölçeği'nin Türkçeye uyarlama çalışmaları. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7(3), 969-982.
- Baran, M. ve Maskan, A.K. (2011). 11. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarının Bazı Değişkenler ve Fizik Dersi Başarıları Açısından İncelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 5(2), 156-177.
- Berkant, H. G. ve Ekici, G. (2007). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretiminde Öğretmen Öz-Yeterlik İnanç Düzeyleri İle Zeka Türleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 113-132.
- Bümen, N. T. (2005). *Okulda Çoklu Zeka Kuramı*. (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çeliköz, M. (2016). Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Öğrenim Görmekte Olan Öğretmen Adaylarının Baskın Zeka (Çoklu Zekâ) Dağılımlarının İncelenmesi. *I. Uluslararası Uzaktan Eğitim Araştırmaları Konferansı*, İstanbul.
- Fumham, A., Fong, G. ve Martin, G. N. (1999). Sex and cross-cultural differences in the estimated multifaceted intelligence quotient score for self, parents, and sibiings. *Personality and Individual Differences*, 26, 1025-1034.
- Güney, N., Aytan, T. ve Şengül, M. (2014). Müziksel-Ritmik Zekâya Yönelik Etkinliklerin Dil Bilgisi Öğretiminde Akademik Başarıya Etkisi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 9(2),120-134.
- Keskin, G. ve Yıldırım, G. Ö. (2008). Yapısalci Yaklaşım Normlarında Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme, Otonomi, Çoklu Zekâ Durumlarının Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 67-88.
- McClellan, J. A. ve Conti, G. J. (2008). Identifying The Multiple İntelligences Of Your Students. *Journal of Adult Education*, 37(1), 13-32.
- Nasser, R., Singhal, S. ve Abouchedid, K. (2008). Gender differences on self-estimates of multiple intelligences: a comparison between Indian and Lebanese Youth. *J. Soc. Sci.*, 16(3), 235-243.
- Saban, A. (2002). *Çoklu Zeka Teorisi ve Eğitim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Saban, A. (2005). *Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim*. (5. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Saban, A. (2010). *Çoklu Zeka Kuramı ve Türk Eğitim Sistemine Yansımaları*. (6. Baskı). Ankara: Nobel Dağıtım.
- Selçuk, Z., Kayılı, H., Okut, L. (2004). *Çoklu Zekâ Uygulamaları*. (4. Baskı). Ankara: MAYA-GEN Eğitim Yayınları, Nobel Yayın Dağıtım.